

РОЗДІЛ 1

ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ ТА ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВО

УДК 323:35.07(477.74)+323.15+324«2020»
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.28.1>

ПОЛІТИКО-ПАРТІЙНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ З КОМПАКТНИМ ПРОЖИВАННЯМ ЕТНІЧНИХ МЕНШИН (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ 2020 РОКУ)

POLITICAL AND PARTY REPRESENTATION OF THE LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN TERRITORIAL COMMUNITIES OF ODESA REGION WITH THE COMPACT RESIDENCE OF ETHNIC MINORITIES (ACCORDING TO THE RESULTS OF 2020 LOCAL ELECTIONS)

Зан М.П.,
*кандидат історичних наук,
доцент кафедри політології і державного управління
Ужгородського національного університету*

У статті розглянуто особливості політико-партійного представництва органів місцевого самоврядування за результатами місцевих виборів 2020 року в тих територіальних громадах, де компактно проживають представники болгарської, молдовської, російської та гагаузької етнічних меншин та етнічних груп Одеської області.

Констатовано, що в переважній більшості до органів місцевого самоврядування пройшли кандидати від опозиційних політичних партій. Зокрема, в Болградському районі значні результати отримали кандидати від політичних партій «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя» та «Наш край». Вони також здобули перемогу в Ізмаїльському районі, зокрема, в Ренійській міській раді (близько 85 % / 22 депутати), Суворовській селищній раді (понад 52 % / 11 депутатів) та Вилківській міській раді (50 % / 13 депутатів). У Саф'янівській сільській раді партії «Опозиційна платформа – За життя» та «За майбутнє» представляють більшість (близько 62 % / 21 депутат). «Опозиційна платформа – За життя» отримала відносну більшість м. Білгород-Дністровський (35,29 % / 12 депутатів). У всіх територіальних громадах Білгород-Дністровського району високі електоральні позиції має політична партія «За майбутнє».

Автор відзначає про успішний результат регіональної політичної сили в Одеській області «Довіряй ділам», яку очолює міський голова Геннадій Труханов. До Одеської міської ради ця партія делегувала 20 представників (31,25 %), а в Чорноморській селищній раді представила більшість (60 % / 12 депутатів). Депутати від «Довіряй ділам» представлені у переважній більшості органів місцевого самоврядування аналізованих автором районів Одеського регіону.

Виявлено, що політичне представництво партії влади «Слуга народу» загалом є доволі слабким. Винятком є місцева влада в територіальних громадах Ізмаїльського району, насамперед в Ізмаїльській міській раді переважна більшість (76,32 % / 29 депутатів) є репрезентантами партії «Слуга народу». Певні успіхи партія влади здобула і в територіальних громадах Білгород-Дністровського району.

Зазначається, що в більшості органів місцевого самоврядування, де компактно проживають представники меншин та етнічних груп, голоси виборців «розпорошилися» між 5-6 політичними партіями. Переможцями місцевих виборів 2020 року стали кандидати від політичних партій «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Наш край», «Довіряй ділам», «Слуга народу», ВО «Батьківщина» та «Європейська солідарність». Незначні результати мали кандидати від партій: «Перемога Пальчевського», «Партія Шарія», «Сила і Честь», «Розумна сила», «Наші», «Сила людей», Аграрна партія України та Партія Пенсіонерів України. Відтак депутати-самовисуванці представляють виняток, як правило у сільських територіальних громадах Одещини.

Ключові слова: об'єднана територіальна громада, місцеві вибори, етнічна меншина, політична партія, місцеве самоврядування, депутат, Одеська область.

The article considers the peculiarities of political and party representation of local governments in the 2020 local elections at the level of territorial communities in Odessa region with the representatives of Bulgarian, Moldovan, Russian and Gagauz ethnic minority ethnic groups that live compactly.

It was stated that the vast majority of candidates for local self-government from opposition political parties became deputies. In particular, in the Bolgrad district, candidates from the political parties «For the Future», «Opposition Platform – For Life» and «Our Land» achieved some significant results. They also won in the Izmil district, in particular in the Reni City Council (about 85 % / 22 deputies), the Suvorove Village Council (over 52 % / 11 deputies) and the Vylkove City

Council (50 % / 13 deputies). In the Safiany village council, the parties «Opposition Platform – For Life» and «For the Future» represent the majority (about 62 % / 21 deputies). «Opposition Platform – For Life» received a relative majority in Bilgorod-Dnistrovskiyi (35.29 % / 12 deputies). The political party «For the Future» has high electoral positions in all territorial communities of the Bilgorod-Dnistrovskiyi district.

The author notes about the successful result of regional political force in the Odesa region «Trust in Deeds», which is headed by the Odesa head of the city Gennadiy Trukhanov. This party delegated 20 representatives (31.25 %) to the Odesa City Council and represented a majority (60 % / 12 deputies) in the Chornomorske urban-type settlement Council. Deputies from the party «Trust in Deeds» are represented in the vast majority of local governments analyzed by the author in Odesa region.

It was found that the political representation of the ruling party «Servant of the People» is generally rather weak. The exception is the local government in the territorial communities of the Izmail district, especially in the Izmail City Council, the vast majority (76.32 % / 29 deputies) are representatives of the «Servant of the People» party. The ruling party also gained some success positions in territorial communities of the Bilgorod-Dnistrovskiyi district.

It is noted that in most local governments, where representatives of minority ethnic groups live compactly, the votes of voters «scattered» between 5–6 political parties. The winners of the local elections in 2020 were candidates from the political parties «For the Future», «Opposition Platform – For Life», «Our Land», «Trust in Deeds», «Servant of the People», the All-Ukrainian Union «Fatherland» and «European Solidarity». Candidates from «Palchevsky's Victory», «Party of Sharyi», «Strength and Honor», «Reasonable Force», «Nashi (Ours)», «Power of the People», Agrarian Party of Ukraine and the Party of Pensioners of Ukraine had insignificant results. Therefore, self-nominated deputies are an exception, as a rule, in rural territorial communities of the Odesa region.

Key words: amalgamated territorial community, local elections, ethnic minority, political party, local self-government, deputy, Odesa Region.

Постановка проблеми. Чисельність населення Одеської області за результатами перепису населення 2001 року становила 2 368 107 чол. (5,69 % населення України). Переважно більшість («етнічне ядро») краю складало українське населення (1 542 341 чол. / 62,81 %), а найбільш репрезентованими меншинами в етнонаціональній структурі Одеської області були росіяни (508 537 чол. / 20,71 %), болгары (150 683 чол. / 6,14 %), молдовани (123 751 чол. / 5,04 %), гагаузи (27 617 чол. / 1,16 %) та євреї (13 386 чол. / 0,55 %) [1]. Відтак Одеську область відносимо до типу прикордонних регіонів України з поліетнічним складом населення, де найбільшою мірою вирізняється російськомовний (як етнокультурний, так інтернаціональний), болгаромовний та румуномовний (молдовани) етнокультурні маркери. Як засвідчує досвід громадсько-політичного розвитку мультикультурних регіонів України (Закарпаття, Північна Буковина, Південна Бессарабія і Крим), окрім загальнонаціональних тенденцій на їх теренах фіксуються специфічні локальні особливості, які, зокрема, відзеркалюються в електоральній площині. Відтак *предметом нашої студії* постає політико-партійний контекст структурування органів місцевого самоврядування у територіальних громадах Одещини з компактним проживанням міноритарних етнічних груп за результатами місцевих виборів 25 жовтня 2020 року.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Необхідно зазначити, що порушена проблематика не була предметом окремого дослідження у рамках вітчизняного політологічного дискурсу. Відтак автор конструює свій аналіз та синтез на підставі електоральної статистики місцевих виборів 2020 року, які представлені на офіційному веб-порталі Центральної виборчої комісії України [2].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою наукової розвідки є висвітлення політико-партійного представництва в органах місцевого самоврядування новостворених територіальних громад Одеської області з компактним проживанням представників болгарської, молдовської, російської, гагаузької та інших міноритарних етнічних груп за результатами місцевих виборів 25 жовтня 2020 року.

Виклад основного матеріалу. Перепис населення України 2001 року зафіксував компактність проживання етнічних громад болгар, молдован, росіян і гагаузів у дев'яти районах Одеської області (Південна Бессарабія / Буджак): Болградському, Тарутинському, Арцизькому, Ізмаїльському, Ренійському, Кілійському, Саратському, Татарбунарському та Білгород-Дністровському. Варто зауважити, що росіяни більшою мірою проживають дисперсно, у містах Одещини. Зокрема, найбільш чисельна російська етнічна громада проживала на час проведення перепису населення у м. Ізмаїл (37 166 чол. / 43,67 %) [1].

Болградський район Одеської області найбільш чисельно репрезентований міноритарними етнічними громадами. Фактично меншиною в рамках району було українське населення, яке в 2001 році складало 7,56 % (5 667 чол.). Домінуючою етнічною групою виступали болгары (45 576 чол. / 60,8 %), які мали переважно рідномовну ідентичність (92,82 %). Етнічна громада гагаузів була представлена 14 008 чол. (18,7 %), а росіяни 6 020 чол. (8 %). Серед інших етнічних груп у Болградському районі представлені також албанці (1 593 чол.), молдовани (1 172 чол.), білоруси (190 чол.), роми (142 чол.), вірмени (108 чол.) та ін. [1].

Представники болгарської етнічної громади також представляли відносно більшість населення

Тарутинського району (16 958 чол. / 37,54 %). Серед інших етнічних груп представлені: українці (11 055 чол. / 24,47%), молдовани (7 456 чол. / 16,5%), росіяни (6 295 чол. / 13,93%), гагаузи (2 722 чол. / 6 %), роми (174 чол. / 0,38 %) та ін. Варто зауважити, що російську мову як рідну вказали 32,9 % жителів району; болгарську – 31,7 %; українську – 18,8 %; молдовську – 12,7 %; гагаузьку – 3,3 %. Відтак у 19-ти з 52-х населених пунктів району переважало болгаромовне населення; в 14-ти – російськомовне; в 10-ти – україномовне; у 8-ми переважала молдовська мова [1; 3, с. 12].

Мультикультурною є етнонаціональна структура колишнього Арцизького району Одещини: болгары (20 161 чол. / 38,96 %), українці (14 156 чол. / 27,36 %), росіяни (11 508 чол. / 22,24 %), молдовани (3 276 чол. / 6,33 %), гагаузи (946 чол. / 1,83 %), греки (724 чол. / 1,4 %). Останні були компактно зосереджені у межах Виноградівської та Веселекутської сільських рад і с. Новомирного [1; 3, с. 10].

В Ізмаїльському районі домінували три етнічні групи – українці (15 798 чол. / 28,89 %), молдовани (15 083 чол. / 27,58 %) та болгары (14 072 чол. / 25,73 %). Дещо менше представлені росіяни (8 870 чол. / 16,22 %). Поряд із цим українську мову як рідну вказали 26,3 % жителів, молдовську – 26,2 %, болгарську – 24,9 %, російську – 21,6 %. З 24-х населених пунктів у 8-ми побутувала болгарська мова, 7-ми – російська, 5-ти – українська, в 4-х – молдовська [1; 3, с. 10]. На тлі мультикультурного складу району дещо відрізняються етнонаціональні показники м. Ізмаїл, у якому найбільша частка населення представлена етнічними росіянами (37 166 чол. / 43,67 %), 98,85 % із яких визначили російську рідною мовою. Другими за чисельністю були українці (32 500 чол. / 38,2 %). Серед інших громад найбільш представленими в Ізмаїлі були болгары (8 609 чол. / 10,12 %), молдовани (3 670 чол. / 4,31 %) та гагаузи (788 чол. / 0,92 %). Серед них також значна частка російськомовних – 58 % (гагаузи); 56,1 % (молдовани); 53,56 % (болгары), що зумовлено багаторічною практикою співіснування етнічних громад, у рамках якої російська мова виступала в якості мови міжетнічного спілкування [1; 3, с. 10].

Молдовська етнічна громада чисельно домінувала в Ренійському районі Одещини – 19 938 чол. (49 %). Серед інших етнічних громад представлені українці (7 196 чол. / 17,7 %), росіяни (6 136 чол. / 15,1 %), болгары (3 439 чол. / 8,45 %), гагаузи (3 216 чол. / 7,9 %) та ін. Молдовське населення чисельно переважало в 5-ти з 8-ми населених пунктів району; болгары компактно проживали в с. Нагірне, а гагаузи – у с. Котловина [1; 3, с. 12].

У Кілійському районі частка українського населення складала відносну більшість – 44,6 %

(26 659 чол.). Серед етнічних меншин чисельно домінували росіяни (17 977 чол. / 30 %), молдовани (9 442 чол. / 15,78 %; домінували в 4-х селах), болгары (2 559 чол. / 4,27 %) та гагаузи (2 263 чол. / 3,78 %). Представники двох останніх етнічних громад мешкали в селах Новоселівка та Старі Трояни. Зауважимо, що переважна більшість (44,31 %) мешканців району назвали рідною російську мову; 36,1 % – українську; 12,8 % – молдовську; 3,7 % – гагаузьку; 2,5 % – болгарську мову [1; 3, с. 10, 12].

Як у Кілійському, так і в Саратовському районі українці склали відносну більшість населення – 43,9 % / 21 918 чол. Вони проживали в 23-х із 38-ми населених пунктів району (лише в 9-ти з них із часткою більше 90 %). Болгары як відносно домінуюча етнічна меншина району склали 20 % / 9 988 чол. (переважно мешканці 3-х сіл району); молдовани – 18,9 % / 9 435 чол. (домінували в 6-ти селах); росіяни – 15,85 % / 7 915 чол. (також переважали в 6-ти селах); гагаузи – 0,34 % / 171 чол. Частка україномовних (41,3 %) виявилася меншою за чисельність етнічних українців, так само й носіїв молдовської мови (17,6 %). Водночас частка російськомовних (21,4 %) є більшою за чисельність етнічних росіян [1; 3, с. 12].

У Татарбунарському районі переважало українське населення – 29 727 чол. (71,27 %). Серед етнічних меншин вирізнялися болгары (4 788 чол. / 11,48 %), зокрема, мешканці сіл Делжилер та Нова Олексіївка; молдовани (3 916 чол. / 9,39 %), мешканці сіл Борисівка та Глибоке; росіяни (2 678 чол. / 6,42 %), які переважали у с. Спаське [1; 3, с. 12].

У Білгород-Дністровському районі українці становили переважну більшість – 81,87 % / 51 028 чол. Серед міноритарних груп вирізнялися російська (5 485 чол. / 8,8 %), молдовська (3 901 чол. / 6,26 %), болгарська (759 чол. / 1,22 %) та ромська (293 чол. / 0,47 %) етнічні громади району. Вони проживають дисперсно й переважали лише в селах Крутоярівка (92,71 % носіїв молдавської мови) та Руськоїванівка (88,28 % російськомовних і 2,91 % молдавськомовних жителів) [1; 3, с. 10]. Своєрідна етномовна ситуація була в м. Білгород-Дністровськ: серед жителів 62,7 % українців, водночас україномовних лише 41,7 %. Найбільш репрезентованою етнічною меншиною в місті була російська (15 938 чол. / 27,7 %), в той же час російськомовні склали 54,32 % жителів. Болгары (2 114 чол. / 3,67 %) й молдовани (1 599 чол. / 2,78 %) становили невелику частку населення [1; 3, с. 10].

Отже, болгарськомовне населення переважно компактно проживало в колишніх межах Болградського, Тарутинського та Арцизького районів. Представники молдовської етнічної громади чисельно домінували (після українців і росіян) у Ренійському та Кілійському районах Одеської області [4]. В Ізмаїльському, Саратовському, Татарбунарському та Білгород-Дністровському районах

етнічні громади болгар і молдован були представлені більш-менш паритетно. Крім цього варто зауважити, що в колишніх межах Котовського та Ананьївського районів Одеської області у 2001 році проживало відповідно 8 020 чол. (25,88 %) та 5 880 чол. (18 %), які репрезентували молдовську етнічність в Україні [1].

У рамках адміністративно-територіального реформування й створення об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) 26 районів Одеської області було трансформовано в 7 укрупнених районів: Одеський (22 ОТГ), Білгород-Дністровський (16 ОТГ), Болградський (10 ОТГ), Ізмаїльський (6 ОТГ), Роздільнянський (9 ОТГ), Березівський (16 ОТГ) та Подільський (12 ОТГ). Зауважимо, що болгарськомовне населення найбільшою мірою зосереджене у територіальних громадах Болградського району, який попередньо пропонували розмежувати між Ізмаїльським і Білгород-Дністровським районами [5, с. 122].

Рис. 1. Райони Одеської області [6]

Значну роль у збереженні status quo «болгарськості» Болградського району (однак вже без колишніх більше 60 % етнічних болгар – М.З.) відіграли звернення депутатів районної ради до керівництва України та Республіки Болгарія, що спричинило певний міжнародний резонанс [7, с. 7]. До цього також варто відзначити про лобістську громадську діяльність етнополітичного лідера болгар України Антона Кіссе. Відтак етнічні болгары,

мешканці населених пунктів у колишніх адміністративних межах Болградського, Арцизького й Тарутинського районів наразі компактно зосереджені в ОТГ Болградського району. Крім них у етнопонаціональній структурі новостворених ОТГ представлені громади росіян, молдован і гагаузів.

Ураховуючи компактність проживання меншарних етнічних груп (переважно росіян, болгар, молдован і гагаузів) та зміни після адміністративно-територіальної реформи об'єктом нашої студії визначимо територіальні громади з переважанням репрезентантів: 1) болгарської, молдовської, російської та гагаузької етнічних груп (10 ОТГ Болградського району; 6 ОТГ Ізмаїльського району; 7 із 16-ти ОТГ Білгород-Дністровського району (Білгород-Дністровська й Татарбунарська міські ОТГ, Саратська селищна ОТГ, Кароліно-Бугазька, Кулевчанська, Петропавлівська та Шабівська сільські ОТГ); 2) російської етнічності (13 із 22 ОТГ Одеського району (Одеська, Теплодарська, Чорноморська та Южненська міські ОТГ; Авангардівська, Великодолинська, Таїровська та Чорноморська селищні ОТГ; Вигоднянська, Красносільська, Усатівська, Фонтанська та Ясківська сільські ОТГ); 3) молдовської та російської етнічних спільнот (3 із 16-ти ОТГ Березівського району (Іванівська селищна, Великобуялицька та Старомаяківська сільські ОТГ); 2 із 9-ти ОТГ Роздільнянського району (Лиманська селищна та Великоплосківська сільська ОТГ); 1 (Окнянська селищна ОТГ) із 12-ти ОТГ Подільського району.

Необхідно відзначити, що результати місцевих виборів 25 жовтня 2020 року в переважній більшості ОТГ Болградського району насамперед проілюстрували виражені опозиційні політичні настрої виборців. Зведені результати голосування Центральної виборчої комісії засвідчують, що трійку лідерів виборчої кампанії у регіоні представили політичні партії «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя» та «Наш край». На цьому тлі незначними стали електоральні успіхи партії влади «Слуга народу» й досить слабка підтримка виборцями політичних сил ВО «Батьківщина» та «Європейська солідарність». Дві останні партії випередила регіональна політична сила Одещини «Довіряй ділам», лідером якої є міський голова обласного центру Геннадій Труханов. Депутати-самовисуванці домінують у Криничненській сільській раді (90,91 % / 20 чол.), половина депутатів-самовисуванців (9 чол.) представлена у Павлівській сільській раді, більше 1/3 (8 чол.) – у Кубейській сільській раді (див. табл. 1).

На відміну від Болградського, в Ізмаїльському районі партія влади «Слуга народу» здобула деякі політичні переваги виборців. У першу чергу йдеться про політико-партійне структурування Ізмаїльської міської ради, де переважна більшість (76,32 % / 29 депутатів) стали висуваними від цієї

Таблиця 1

Суб'єкти висування обраних депутатів до органів місцевого самоврядування Болградського району Одеської області на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року [2]

№	Назва органу місцевого самоврядування / Суб'єкт висування кандидатів у депутати	Самовисування	«За майбутнє»	«Опозиційна платформа – За життя»	«Наш край»	«Слуга народу»	«Довіряй ділам»	ВО «Батьківщина»	«Європейська солідарність»	Партія Пенсіонерів України
1.	Арцизька міська рада	–	12 (46,15%)	5 (19,23%)	2 (7,69%)	3 (11,54%)	2 (7,69%)	–	2 (7,69%)	–
2.	Болградська міська рада	–	5 (19,23%)	12 (46,15%)	4 (15,38%)	3 (11,54%)	–	–	–	2 (7,69%)
3.	Бородінська селищна рада	–	6 (23,08%)	5 (19,23%)	5 (19,23%)	3 (11,54%)	4 (15,38%)	3 (11,54%)	–	–
4.	Тарутинська селищна рада	–	4 (15,38%)	9 (34,62%)	3 (11,54%)	2 (7,69%)	6 (23,08%)	–	–	2 (7,69%)
5.	Василівська сільська рада	4 (19,05%)	11 (52,38%)	1 (4,76%)	1 (4,76%)	1 (4,76%)	1 (4,76%)	2 (9,52%)	–	–
6.	Городненська сільська рада	–	5 (19,23%)	11 (42,31%)	5 (19,23%)	2 (7,69%)	3 (11,54%)	–	–	–
7.	Криничненська сільська рада	20 (90,91%)	–	–	1 (4,55%)	–	1 (4,55%)	–	–	–
8.	Кубейська сільська рада	8 (36,36%)	8 (36,36%)	4 (18,18%)	1 (4,55%)	–	1 (4,55%)	–	–	–
9.	Павлівська сільська рада	9 (50%)	3 (16,67%)	1 (5,56%)	–	2 (11,11%)	–	–	3 (16,67%)	–
10.	Теплицька сільська рада	1 (5,26%)	8 (42,11%)	5 (26,32%)	1 (5,26%)	4 (21,05%)	–	–	–	–

політичної сили. Поряд із цим партії «Опозиційна платформа – За життя», «За майбутнє» та «Наш край» загалом отримали істотну перевагу в Ренійській міській раді (близько 85 % / 22 депутати) та Суворовській селищній раді (понад 52 % / 11 депутатів); половину депутатських мандатів (13 чол.) у Вилківській міській раді. У Саф'янівській сільській раді «Опозиційна платформа – За життя» та «За майбутнє» делегували більшість народних обранців (біля 62 % / 21 депутат). Із усіх 6-ти ОТГ Ізмаїльського району винятком стала Кілійська міська рада, де голоси виборців «розпорошилися» між 6-ма політичними силами, а «Європейська солідарність» отримала відносну більшість депутатських мандатів (див. табл. 2).

Загалом на рівні обраних представників до місцевих органів самоврядування Білгород-Дністровського району доволі значні електоральні успіхи показала політична партія «За майбутнє» (див. табл. 3). «Опозиційна платформа – За життя» здобула відносну більшість в районному центрі (35,29 % / 12 депутатів). Свої позиції у всіх семи органах місцевої влади району зафіксувала партія влади «Слуга народу». За винятком Кароліно-Бугазької та Петропавлівської сільськи рад, подібний електоральний успіх виявила також регіональна

політична сила «Довіряй ділам». Обрані депутати-самовисуванці презентують абсолютну більшість у Кароліно-Бугазькій сільській раді (68,18 % / 15 депутатів) та відносну перевагу – в Кулевчанській (45,45 % / 10 депутатів) та Петропавлівській (42,11 % / 8 депутатів) сільських радах [2].

У нашій вибірці 13-ти з 22-х ОТГ новоствореного Одеського району, де серед міноритарних груп переважає російськомовна спільнота, привертає увагу суцільна репрезентативність в органах місцевої влади депутатів від партії «Опозиційна платформа – За життя» (див. табл. 4). За винятком Таїровської селищної ради подібний результат отримала й регіональна партія Одещини «Довіряй ділам». Найбільше її представників зосередилося у Чорноморській селищній (60 % / 12 депутатів) та Одеській міській (31,25 % / 20 депутатів) радах. У другому турі виборів логічним стало обрання (із травня 2014 року втретє поспіль – М.3.) міським головою Одеси очільника партії «Довіряй ділам» Геннадія Труханова, який випередив представника «Опозиційної платформи – За життя» Миколу Скорика [2].

Представники партії влади «Слуга народу» спромоглися увійти до переважної більшості з 13-ти органів місцевого самоврядування

**Суб'єкти висування обраних депутатів до органів місцевого самоврядування
Ізмаїльського району Одеської області на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року [2]**

№	Назва органу місцевого самоврядування / Суб'єкт висування кандидатів у депутати	Самовисування	«Слуга народу»	«Опозиційна платформа – За життя»	«За майбутнє»	«Наш край»	«Довіряй ділам»	«Європейська солідарність»	ВО «Батьківщина»
1.	Вилківська міська рада	–	7 (26,92%)	5 (19,23%)	4 (15,38%)	4 (15,38%)	–	2 (7,69%)	4 (15,38%)
2.	Ізмаїльська міська рада	–	29 (76,32%)	9 (23,68%)	–	–	–	–	–
3.	Кілійська міська рада	–	4 (15,38%)	4 (15,38%)	–	3 (11,54%)	4 (15,38%)	7 (26,92%)	4 (15,38%)
4.	Ренійська міська рада	–	2 (7,69%)	7 (26,92%)	10 (38,46%)	5 (19,23%)	2 (7,69%)	–	–
5.	Суворовська селищна рада	4 (19,05%)	3 (14,29%)	1 (4,76%)	7 (33,33%)	3 (14,29%)	3 (14,29%)	–	–
6.	Саф'янівська сільська рада	–	7 (20,59%)	10 (29,41%)	11 (32,35%)	–	3 (8,82%)	3 (8,82%)	–

Одеського району, за винятком Чорноморської селищної та Яськівської сільської рад. Певну підтримку отримали також кандидати від партій «Європейська солідарність» (у 9-ти радах), «За майбутнє» та ВО «Батьківщина» (у 8-ми радах). В окремих ОТГ Одеського району виборці спричинилися до репрезентації в органах місцевого самоврядування депутатів від політичних сил «Наш край» (Авангардівська селищна рада; Фонтанська та Яськівська сільські ради), «Перемога Пальчевського» (Авангардівська та Таїровська селищні ради; Фонтанська сільська рада), «Партія Шарія» (Одеська та Чорноморська міські ради), «Сила і Честь» (Теплодарська міська рада), «Розумна сила» (Чорноморська міська рада), «Наші» та «Сила людей» (Южненська міська рада) [2].

У окремих ОТГ Березівського району Одеської області загалом спостерігаємо перевагу ВО «Батьківщина». Натомість в Роздільнянському районі на рівні Лиманської селищної ради домінують представники від партії «Опозиційна платформа – За життя», а в Великоплосківській сільській раді переважають депутати-самовисуванці. Водночас виборці Окнянської селищної ОТГ в Подільському районі «розпорошили» власні політико-партійні симпатії й спричинилися до репрезентації на рівні місцевої ради представників від 6-ти політичних сил з відносною перемогою партії «За майбутнє» (див. табл. 5).

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Підсумовуючи сказане вище, можна зробити наступні узагальнюючі висновки. *По-перше*, в переважній більшості територіальних

громад Одеської області, де компактно проживають представники болгарської, молдовської, російської та гагаузької етнічних груп, до органів місцевого самоврядування пройшли кандидати від опозиційних політичних партій. Зокрема, в Болградському районі значними виявилися електоральні успіхи політичних партій «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя» та «Наш край». Ці ж політичні сили отримали перевагу в Ізмаїльському районі, зокрема в Ренійській міській раді (близько 85 % / 22 депутати), Суворовській селищній раді (понад 52 % / 11 депутатів) та Вилківській міській раді (50 % / 13 депутатів). У Саф'янівській сільській раді «Опозиційна платформа – За життя» та «За майбутнє» делегували більшість народних обранців (близько 62 % / 21 депутат). Політична партія «Опозиційна платформа – За життя» здобула відносну більшість у районному центрі Білгород-Дністровського району (35,29 % / 12 депутатів). Загалом у цьому районі по всіх ОТГ доволі значні електоральні позиції зафіксувала політична сила «За майбутнє».

По-друге, необхідно констатувати про загалом успішний результат регіональної політичної сили на Одещині «Довіряй ділам», лідером якої є Геннадій Труханов, котрий утретє став міський головою обласного центру. До Одеської міської ради партія делегувала 20 представників (31,25 %), а в Чорноморській селищній раді їх переважна більшість (60 % / 12 депутатів). Депутати від політичної сили «Довіряй ділам» представлені у переважній більшості ОТГ усіх аналізованих нами районів, за винятком Березівського. Її представники на рівні місцевої влади чисельно переважають депутатів

Таблиця 4

**Суб'єкти висування обраних депутатів до окремих органів місцевого самоврядування
Одеського району Одеської області на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року [2]**

№	Назва органу місцевого самоврядування / Суб'єкт висування кандидатів у депутати	Самовисування	«Опозиційна платформа – За життя»	«Довіряй ділам»	«Слуга народу»	«За майбутнє»	«Європейська солідарність»	ВО «Батьківщина»	Інші політичні партії
1.	Одеська міська рада	–	18 (28,13%)	20 (31,25%)	10 (15,63%)	–	10 (15,63%)	–	6 (9,38%) / «Партія Шарія»
2.	Теплодарська міська рада	11 (50%)	4 (18,18%)	2 (9,09%)	1 (4,55%)	–	–	–	4 (18,18%) / «Сила і Честь»
3.	Чорноморська міська рада	–	11 (28,95%)	5 (13,16%)	4 (10,53%)	9 (23,68%)	3 (7,89%)	–	3 (7,89%) / «Партія Шарія»; 3 (7,89%) / «Розумна сила»
4.	Южненська міська рада	–	6 (23,08%)	3 (11,54%)	5 (19,23%)	–	3 (11,54%)	3 (11,54%)	3 (11,54%) / «Наші»; 3 (11,54%) / «Сила людей»
5.	Авангардівська селищна рада	–	5 (19,23%)	2 (7,69%)	6 (23,08%)	3 (11,54%)	3 (11,54%)	3 (11,54%)	2 (7,69%) / «Наш край»; 2 (7,69%) / «Перемога Пальчевського»
6.	Великодолинська селищна рада	–	5 (19,23%)	2 (7,69%)	4 (15,38%)	11 (42,31%)	2 (7,69%)	2 (7,69%)	–
7.	Таїровська селищна рада	–	6 (23,08%)	–	5 (19,23%)	3 (11,54%)	3 (11,54%)	6 (23,08%)	3 (11,54%) / «Перемога Пальчевського»
8.	Чорноморська селищна рада	6 (30%)	1 (5%)	12 (60%)	–	1 (5%)	–	–	–
9.	Вигоднянська сільська рада	10 (47,62%)	2 (9,52%)	3 (14,29%)	5 (28,57%)	–	–	–	–
10.	Красноільська сільська рада	–	7 (26,92%)	3 (11,54%)	6 (23,08%)	4 (15,38%)	3 (11,54%)	3 (11,54%)	–
11.	Усатівська сільська рада	–	5 (19,23%)	6 (23,08%)	8 (30,77%)	3 (11,54%)	2 (7,69%)	2 (7,69%)	–
12.	Фонтанська сільська рада	–	7 (26,92%)	2 (7,69%)	7 (26,92%)	–	3 (11,54%)	2 (7,69%)	3 (11,54%) / «Наш край»; 2 (7,69%) / «Перемога Пальчевського»
13.	Ясківська сільська рада	6 (27,27%)	8 (36,36%)	2 (9,09%)	–	2 (9,09%)	–	3 (13,64%)	1 (4,55%) / «Наш край»

від партій ВО «Батьківщина» та «Європейська солідарність».

По-третє, політичне представництво партії влади «Слуга народу» на рівні ОТГ із компактним проживанням етнічних меншин Одещини загалом є досить слабким. Винятком можна вважати місцеву владу в ОТГ Ізмаїльського району. Зокрема, в Ізмаїльській міській раді переважна більшість (76,32 % / 29 депутатів) стали висуванцями від партії «Слуга народу». В ОТГ Білгород-Дністровського району партія влади також здобула певну прихильність виборців.

По-четверте, нормативно-правова специфіка проведення місцевих виборів 2020 року сприяла тому, що в більшості органів місцевого самоврядування, де компактно проживають представники меншоритарних етнічних груп, голоси виборців «розпоршилися» як правило між 5-6 політичними партіями. Переможцями виборчої кампанії загалом стали народні обранці від політичних партій «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Наш край», «Довіряй ділам», «Слуга народу», ВО «Батьківщина» та «Європейська солідарність». Незначні результати також показали партії «Перемога

Таблиця 3

**Суб'єкти висування обраних депутатів до окремих органів місцевого самоврядування
Білгород-Дністровського району Одеської області на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року [2]**

№	Назва органу місцевого самоврядування / Суб'єкт висування кандидатів у депутати	Самовисування	«За майбутнє»	«Слуга народу»	«Опозиційна платформа – За життя»	«Довірний ділам»	«Наш край»	«Європейська солідарність»	Аграрна партія України	ВО «Батьківщина»
1.	Білгород-Дністровська міська рада	–	6 (17,65%)	7 (20,59%)	12 (35,29%)	5 (14,71%)	4 (11,76%)	–	–	–
2.	Татарбунарська міська рада	–	6 (23,08%)	3 (11,54%)	4 (15,38%)	4 (15,38%)	2 (7,69%)	3 (11,54%)	4 (15,38%)	–
3.	Саратська селищна рада	–	3 (11,54%)	4 (15,38%)	4 (15,38%)	2 (7,69%)	9 (34,62%)	4 (15,38%)	–	–
4.	Кароліно-Бугазька сільська рада	15 (68,18%)	5 (22,73%)	2 (9,09%)	–	–	–	–	–	–
5.	Кулевчанська сільська рада	10 (45,45%)	7 (31,82%)	4 (18,18%)	–	1 (4,55%)	–	–	–	–
6.	Петропавлівська сільська рада	8 (42,11%)	4 (21,05%)	6 (31,58%)	–	–	–	–	–	1 (5,26%)
7.	Шабівська сільська рада	–	8 (30,77%)	4 (15,38%)	9 (34,62%)	5 (19,23%)	–	–	–	–

Таблиця 5

**Суб'єкти висування обраних депутатів до окремих органів місцевого самоврядування
Березівського, Роздільненського та Подільського районів Одеської області
на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року [2]**

№	Назва органу місцевого самоврядування / Суб'єкт висування кандидатів у депутати	Самовисування	ВО «Батьківщина»	«Опозиційна платформа – За життя»	«Слуга народу»	«За майбутнє»	«Європейська солідарність»	«Довірний ділам»	«Наш край»
<i>Березівський район</i>									
1.	Іванівська селищна рада	1 (4,55%)	21 (95,45%)	–	–	–	–	–	–
2.	Великобуялицька сільська рада	2 (9,09%)	7 (31,82%)	5 (22,73%)	7 (31,82%)	–	–	–	1 (4,55%)
3.	Старомаяківська сільська рада	4 (19,05%)	5 (23,81%)	3 (14,29%)	3 (14,29%)	6 (28,57%)	–	–	–
<i>Роздільнянський район</i>									
4.	Лиманська селищна рада	–	2 (7,69%)	11 (42,31%)	3 (11,54%)	2 (7,69%)	3 (11,54%)	3 (11,54%)	2 (7,69%)
5.	Великоплосківська сільська рада	11 (52,38%)	1 (4,76%)	–	2 (9,52%)	2 (9,52%)	2 (9,52%)	1 (4,76%)	2 (9,52%)
<i>Подільський район</i>									
6.	Окнянська селищна рада	–	5 (19,23%)	3 (11,54%)	4 (15,38%)	7 (26,92%)	5 (19,23%)	2 (7,69%)	–

Пальчевського), «Партія Шарія», «Сила і Честь», «Розумна сила», «Наші», «Сила людей», Аграрна партія України та Партія Пенсіонерів України. На окресленому політико-партійному тлі виняток пред-

ставляють депутати-самовисуванці у переважно сільських територіальних громадах: Криничненській (90,91 % / 20 депутатів) та Павлівській (50 % / 9 депутатів) сільських радах Болградського району;

Кароліно-Бугазькій (68,18 % / 15 депутатів), Кулевчанській (45,45 % / 10 депутатів) та Петропавлівській (42,11 % / 8 депутатів) сільських радах Білгород-Дністровського району; Теплодарській міській (50 % / 11 депутатів) та Вигоднянській сільській (47,62 % / 10 депутатів) радах Одеського району; Великопосківській сільській раді (52,38 % / 11 депутатів) Роздільнянського району.

Перспективою подальших розвідок у контексті порушеної нами проблематики можна вважати вивчення механізму взаємодії громадянського суспільства та місцевої влади на прикладі болгарських, молдовських, російських і гагаузьких національно-культурних товариств та відповідних виконавчих органів міських, селищних і сільських рад Одеської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Розподіл населення за національністю та рідною мовою, Одеська область (осіб) – Регіон, Національність, Рік, Вказали у якості рідної мови. URL: <http://database.ukrcensus.gov.ua/MULT/Dialog/Saveshow.asp> (дата звернення: 28.07.2021).
2. Місцеві вибори 2020. *Офіційний веб-портал Центральної виборчої комісії*. URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vm2020/wm001.html> (дата звернення: 18.03.2022).
3. Об'єднання громад в етноконтактних регіонах: особливості та перспективи / Асоціація сприяння самоорганізації населення. 47 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/505/1.pdf> (дата звернення: 24.01.2020).
4. Кияк М.Т. Сучасний стан забезпечення національно-культурних потреб представників молдовського етносу в Україні. Аналітична записка. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1254/> (дата звернення: 21.07.2021).
5. Коч С.В., Узун Ю.В. Південно-Західне прикордоння України в процесі державної децентралізації. *Міжнародні та політичні дослідження*. Одеса, 2020. Вип. 33. С. 106–142.
6. Одеська область. Нові райони: карти + склад. *Децентралізація*. Дата оновлення: 17.07.2020. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12639> (дата звернення: 11.02.2022).
7. Калашнікова О.Є. Реформа місцевого самоврядування на Півдні України: основні тенденції та проблеми (наприкладі Одеської та Миколаївської областей). Аналітична записка. *Серія «Регіональний розвиток»*. 2019. № 1. 17 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/ANALIT%20KALASHNIKOVA%20REGIONAL%20DEVELOPMENT%201%202019%20CHECKED.pdf> (дата звернення: 23.07.2021).